

LETNIK XLI, ŠTEVILKA 1/2025

NOVA GLASILO FILATELISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

FILATELIJA

ISSN 1408-0303

V tej številki si lahko preberete:

Veni Ferant

Beseda urednika 3

Boštjan Petauer FRPSL

Posebnosti serije »Gospodarstvo« (II.) 4

Boštjan Petauer FRPSL

Kaj so predžigosane znamke? 11

Alojz Tomc

Ko je čez Gorjance še vozil in trobil postiljon 14

Veselko Guštin

Zgodba o pismu – 27 20

Uredništvo

Vabilo na razstavo v Trbovljah 21

Veselko Guštin

Pismo iz Kitajske v Ljubljano 22

Veselko Guštin

Nobeno pismo se ne izgubi 24

Veni Ferant

Filatelija in domoznanstvo kot primer (II.) 25

Peter Suhadolc

FIP kongres v Šanghaju 28

Ines Ropoša

30. obletnica delovanja Društva zbiralcev Ajdovščina – Nova Gorica 31

Jože Keber

Poštni urad 96930 Napapiiri, Laponska, Finska 36

Vili Gombač

Stare in nove izdaje na področju filatelije v PND Ilirska Bistrica 38

Veni Ferant

Filatelija in domoznanstvo v Žalcu 42

Veni Ferant

Predstavitve nove poštne znamke Veronike Deseniške 44

Veni Ferant

Ponovno živahno v Celju 46

Oglas našega sponzorja

Pošta Slovenije – Prenesi aplikacijo Moja Pošta 47

Oglas našega sponzorja

Marke + Münze '25 48

NOVA GLASILO FILATELISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE FILATELIJA

„Za bogatitev in širjenje filatelističnega znanja.“

Filatelistična zveza Slovenije (Zveza FZS) je registrirana v Ljubljani kot neprofitna organizacija zveze filatelističnih društev v Sloveniji. Je članica Mednarodne filatelistične zveze (Fédération Internationale de Philatélie – FIP) in Združenja evropskih filatelističnih zvez (Federation Of European Philatelic Associations – FEPA).

Za izdajatelja: Bojan Bračič, predsednik FZS.

Uredniški odbor

Glavni in odgovorni urednik: Veni Ferant
e-naslov: veni.ferant@gmail.com

Člani uredniškega odbora:
Bojan Bračič, Veselko Guštin, Igor Pirc,
Peter Suhadolc, Alojz Tomc.

Ponatis člankov z navedbo avtorja je dovoljen samo s pisnim soglasjem uredništva.

Fotografija na naslovnici:

Božičkova kuverta iz finskega kraja Napapiiri. Iz arhiva Jožeta Kebra.

Oblikovanje in priprava za tisk: Veni Ferant.
Tisk: Tiskarna Koštomaj, Celje, februar 2025.
Naklada: 600 izvodov.

Naslov uredništva: Filatelistična zveza Slovenije,
p.p. 1584, 1001 Ljubljana. <http://www.fzs.si>

ISSN 1408-0303.

Člani FZS prejemajo glasilo brezplačno.

Beseda urednika

Spoštovani bralci naše revije,

za mano je polnih sedem let urednikovanja Nove filatelije. Kako sem bil pri tem uspešen, lahko ocenite le vi. Jaz lahko samo napišem, da sem v teh sedmih letih pridobil veliko izkušenj in novih znanj ter nekaj novih poznanstev.

Koncept urednikovanja sem povzel po prejšnjem uredniku Bojanu Bračiču, ki je to delo uspešno opravljal polnih 20 let. Od nekaterih bralcev sem dobil informacije, da jim tiskana beseda še vedno pomeni več, kot le objava na spletnih straneh. Šelestenje papirja med prsti in ročno obračanje listov je težko primerjati s klikanjem po tipkovnici ali ekranu. Še posebej za nas, ki spadamo v starejšo generacijo in za katere je bil vsak izid katerekoli revije praznik.

Čeprav število članov FZS in s tem tudi bralcev vsako leto malce upada in s tem se niža tudi naklada naše revije, pa trenutno še nismo na točki, ko bi razmišljali o ukinitvi naše revije. Morda bomo kdaj namesto dveh pripravili eno dvojno številko in na ta način prihranili kak cent ali dva. Bi pa bilo dobrodošlo, če bi kdo od nas lahko našel kakšnega sponzorja, ki bi mu potem objavili oglas v naši reviji in tudi na ta način malce znižali stroške.

Tudi pri pripravi te številke, ki jo berete, smo se po najboljših močeh trudili, da bi vam lahko predstavili še eno zanimivo številko naše revije. Vsebina pa je seveda odvisna predvsem od avtorjev prispevkov. Včasih pogrešamo kak odziv iz društev, ki niso najštevilčnejša in najaktivnejša, vendar vsak pač deluje v drugačnem okolju in pod drugačnimi pogoji. Morda pa se bo kdo vendarle ojunčil in nam poslal kak zanimiv članek. Veseli bomo tudi vaših pobud, predvsem takih, ki jih bi lahko skupaj realizirali.

Ob vstopu v osmo leto volonterskega urednikovanja in priprave Nove filatelije za tisk v tiskarni ter za pakiranje vseh izvodov za prejemnike naše skupne revije pa vas vabim, da tudi vi kaj naredite v dobrobit našega skupnega hobija in da morda že za naslednjo številko pripravite kak zanimiv prispevek za objavo.

Paketi z Novo filatelijo so pripravljene za prevoz na Pošto Slovenije

veni.ferant@gmail.com

Boštjan Petauer FRPSL

Posebnosti serije »Gospodarstvo« (II.)

V zadnji številki našega glasila smo predstavili posebnosti prve serije znamk na temo »Gospodarstvo«, tokrat je na vrsti druga. Podobno kot prva, je bila tudi ta tiskana v tehniki linijske gravure.

Vse, kar smo v prejšnji številki povedali o tej seriji, še vedno drži, tako, da stvari ne bomo ponavljali.

Zobčanje je takšno kot pri prvi – grebenasto $12 \frac{1}{2}$, razen pri vrednotah za 30 in 75 din, kjer obstajata še linijski zobčanci $12 \frac{1}{2}$ in $12 \frac{1}{2} \times 11 \frac{1}{2}$ (pri 30 din) ter $12 \frac{1}{2}$ in $11 \frac{1}{2}$ (pri 75 din). Obe zobčanci sta precej redkejši in temu primerno dražji kot običajni.

Pri drugi seriji ni več nekaterih vrednot iz prve, nekatere so izšle v spremenjenih barvah, prav tako so bile dodane nekatere nove. Znamke so izhajale od 15. novembra 1951 do 12. decembra 1952, ko je izšla zadnja za 100 din. Pri tem je treba povedati, da so se zaradi devalvacije dinarja v letu 1952 (prej je bil en ameriški dolar vreden 50 din, po tem pa 300 din) temeljito povečale tudi poštno storitve.

Pri predstavitvi posebnosti se bomo držali istega načina kot pri prvi seriji (obdelali bomo vrednote po vrstnem redu nominal). Na sploh lahko ugotovimo, da je, zlasti pri nekaterih vrednotah, posebnosti manj kot pri prvi seriji, vsaj meni poznanih. To lahko pripišemo dejstvu, da so pri tej izdaji očitno izboljšali kvaliteto tako tiska kot zobčanja in okrepili izhodne kontrole.

Motivi na znamkah so isti kot pri prvi seriji, pojavljajo pa se na različnih vrednotah, kot poprej:

- 1 din, siva – elektrogospodarstvo
- 2 din, rdeča – kmetijstvo
- 5 din, rumeno oranžna in oker rumena - ribištvo
- 10 din, zelena – sadjarstvo
- 15 din, rdeča – kmetijstvo (nabiranje sončnic)
- 20 din, sivo vijolična in rdeče bezgova – živinoreja
- 25 din, oker rjava in olivno rjava kmetijstvo
- 30 din, modra – grafična industrija
- 35 din, rdeče rjava – gradbeništvo
- 50 din, modro zelena – promet
- 75 din, modro vijolična – lesna industrija
- 100 din, sepija – rudarstvo.

1 din, siva – elektro gospodarstvo

Slika 1. Odenki barv v prvi vrsti, različne robne številke v drugi, zamazan tisk in nabori in papirju v tretji.

2 din, rdeča – kmetijstvo

Slika 2. Različne barve papirja in znamk v prvi vrsti in zamazan tisk ter iris v tretji.

5 din, rumeno oranžna in oker rumena – ribištvo

Slika 3. Dva odtenka, robna oznaka in nabor v papirju v prvi vrstici, napake zobčanja v zadnji.

Slika 4 a. Napake zobčanja, gumiranje na prvi strani (prvi četverec), nabori papirja in različni barvni odtenki (zadnja dva četverca).

Slika 4 b. Kombinacija znamk I. (rdeča) in II. serije (oranžna) znamk Gospodarstvo na dopisnici, poslani 11. 4. 1952 iz Žalca v Šentjur pri Celju.

10 din, zelena – sadjarstvo

Slika 5. Dva papirja v prvi vrstici, delni odtis na hrbtni strani in napake zobčanja v drugi.

15 din, rdeča – kmetijstvo (nabiranje sončnic)

Slika 6. Trije odtenki barv v prvi vrstici, pomanjkljiv tisk v drugi.

20 din, sivo vijolična in rdeče bezgova – živinoreja

Slika 7. Različni odtenki barv v prvi vrsti (četrti je celo v črni barvi), iris ter znamka v lila rdeči barvi (verjetno izprana ali pa obdelana v kaki kemikaliji).

25 din, oker rjava in olivno rjava – kmetijstvo

Slika 8. Ta vrednota obstaja v dveh variantah. Pri prvi manjka omemba graverja spodaj, pri drugi je znamka z omembo graverja. V prvi vrstici (brez omembe graverja) je prikazan pomanjkljiv tisk in iris, v drugi (z omembo graverja spodaj) pa različni barvni odtenki.

30 din, modra – grafična industrija

Slika 9. Barvni odtenki v prvi vrstici (pri tej vrednoti jih je precej) in različne robne oznake v drugi (tudi teh je kar nekaj različnih vrst).

Slika 10 na prejšnji strani. Pri tej vrednosti obstajajo tri različna zobčanja. Barvni odtenki so v prvi vrstici, dodatni dve zobčanja, delni in popolni odtis na hrbtni strani v drugi.

35 din, rdeče rjava – gradbeništvo

Slika 11. Barvna odtenka v prvi vrstici, sledovi odtisa na hrbtni strani v drugi.

50 din, modro zelena – promet

Slika 12. Barvni odtenki v prvi vrstici, napaka v tisku in robna oznaka v drugi, napaka zobčanja, dve barvni piki, levo nezobčana znamka ter pika namesto i v din v tretji.

75 din modro vijolična – lesna industrija

Slika 13. Barvni odtenki in robna oznaka pri normalnem zobčanju v prvi vrstici, isto plus različni papirji v zobčanju $11 \frac{1}{2}$ v drugi ter zobčanje $12 \frac{1}{2}$ v tretji.

100 din, sepija – rudarstvo

Slika 14. Barvni odtenki in vrste papirja v prvi vrstici ter steza in zamazan tisk v drugi.

Viri/Sources

Lastna zbirka / Own collection.

Povzetek

V svojem prispevku obravnavam posebnosti druge izdaje serije Gospodarstvo, ki je izhajala v letu 1951 in 1952.

Summary

In my article I deal with varieties of the second set of Economy definitives, issued in 1951 and 1952.

bostjan.petauer@siol.net

Boštjan Petauer FRPSL

Kaj so predžigosane znamke?

Predžigosane znamke (angl. Precancels, nem. Vorausentwertung, fr. Préoblitérées) so vnaprej žigosane znamke, ki se nalepijo na pošiljko. To se v nekaterih deželah uporablja za poenostavitev poštnega poslovanja, saj pošiljki, frankiranih na ta način, ni potrebno ponovno žigosati, s čimer je poštnim uslužbencem to delo prihranjeno.

V glavnem se na tak način frankirajo množične pošiljke (paketi, časopisi, revije, tiskovine, komercialni vzorci in podobno).

Francija

Uporaba takih znamk se je začela v Franciji, pa si to oglejmo nekoliko podrobneje. Začetek uporabe takih znamk sega v leto 1860, ko so bile znamke s portretom cesarja Napoleona III. pretiskane z datumom. Agencija Havas je maja 1871 uporabljala predžigosane znamke za 20 centimov.

Leta 1893 je francoska pošta poskusno uvedla tovrstne znamke za frankiranje časopisov in tiskovin. Znamke tipa Mir in Trgovina (*Paix et Commerce*) so bile pretiskane v štirih vrsticah med januarjem in marcem, v petih vrsticah pa med septembrom in decembrom tega leta z odgovarjajočim datumom. V tem času so tovrstne usluge uporabljala nekatera podjetja, zlasti Les Grands Magasins du Louvre in Le bon Marché.

Uporaba tovrstnih znamk se je ponovno začela leta 1920 v Parizu na znamkah tipa »Sejalka« (*Semeuse*) s pretiskom POSTES 6- PARIS – 1920. Podjetja, ki so take znamke uporabljala, so bila deležna ugodnejše tarife za množične pošiljke. Leta 1921 so spremenili pretisk v FRANCE namesto PARIS, sistem pa je bil razširjen na Francijo kot celoto.

Septembra 1922 se je pojavil pretisk v loku kroga AFFRANCH^{ts} – POSTES, ki se uporablja še danes.

Med leti 1920 in 1954 so bile poznane predžigosane znamke na različnih tekočih frankovnih znamkah, npr. tipov Sejalka, Blanc, Merson, Pasteuer, Mir in Trgovina.

Med drugo svetovno vojno so bile v uporabi tozadevne znamke tipa Trgovina in portretom Maršala Petaina.

Po drugi svetovni vojni so bile uporabljene znamke *Cérès de Mazelin* in *Marianne de Gandon*.

Med aprilom 1945 in 1954 je bila uporabljena znamka Grb Anjouja. Leta 1954 sta bili kot zadnji iz tekoče serije uporabljeni znamki tipa Moissonneuse de Muller.

Do leta 1954 so bili, kot smo videli, pretiski na obstoječih rednih znamkah (priložnostnih niso nikoli pretiskali na ta način). Tega leta so se pojavile posebne znamke, izdane izključno z zgoraj omenjenim pretiskom v loku z motivom petelina (*Coq*, avtorja P. Poulaina), s čimer so se začela desetletja takih izdaj, ki trajajo še danes. Serije teh znamk so začeli prodajati zbiralcem leta 1965; poslovni uporabniki pa so jih morali kupovati v večjih količinah (na stotine) in jih uporabljati na istovrstnih pošiljkah, če so hoteli biti upravičeni do nižje tarife za množične pošiljke.

Kasneje so bili uporabljeni razni motivi. Na slikah, ki jih prikazujemo, so predstavljene vse znamke od uvedbe novega franka leta 1960 do prve serije v evrih leta 2002.

V zadnjih desetletjih 20. stoletja je uvedba frankirnih strojev in tiskanih kuvert z navedbo pošiljatelja zmanjšala uporabo predžigosanih znamk.

Belgija, Kanada, Združene države

Uporaba predžigosanih znamk se je kmalu razširila v druge države. Mi si bomo najprej ogledali posebnosti zgoraj omenjenih treh.

Belgija izdaja strojno predžigosane znamke od leta 1906, že od leta 1894 pa ročno predžigosane. Na njih so bili naslednji podatki: ime kraja v francoščini, prevod kraja v flamščino in letnica. Od leta 1931 naprej so ohranili le letnico. Od leta 1967 na njih ni več letnice, ampak le poštni rog v pravokotniku.

Kanada izdaja tovrstne znamke od leta 1889. Znamke prvih izdaj so bile zgolj pretiskane z ravnimi črtami, brez geografskih oznak. Od leta 1893 so navedeni kraji izvora in koda pokrajine. Od leta 1928 je na njih le številka pošte.

Na znamkah **Združenih držav Amerike** je navedeno zgolj mesto in zvezna država. Obstaja kakih 5.000 krajev uporabe, kar precej otežuje zbiranje tovrstnih znamk. Obstajajo tudi fiskalne znamke s tem pretiskom.

Ostale države

Obstaja tudi vrsta drugih držav, kjer se uporabljajo tovrstne znamke:

- v **Afriki**: Alžirija in Tunizija (pretiski po vzoru Francije),
- v **Ameriki**: Argentina in Venezuela,
- v **Aziji**: Japonska in
- v **Evropi**: Avstrija, Danzig, Madžarska, Luksemburg (po vzoru Belgije), Monako (po vzoru Francije), Nizozemska, Združeno kraljestvo (tu gre za privatne pretiske) in Turčija.

Združeni narodi izdajajo take znamke po vzoru ZDA.

Nekaj primerov izdaj predžigosanih znamk raznih držav

Povzetek:

V svojem prispevku obravnavam uporabo pred žigosanih znamk v raznih državah sveta.

Summary:

In my article I deal with the use of precancels in various countries of the world.

Literatura in viri

1. Préoblitérées, Wikipedia
2. Häger, U.: Großes Lexikon der Philatelie, Bertelsman, Lexikon - Verlag, - Berlin, Gütersloh - München-Berlin-Wien, 1973
3. Lastna zbirka

Alojz Tomc

Ko je čez Gorjance še vozil in trobil postiljon

*Nedavno sva se s kolegom iz Metlike dobila v Pizzeriji in špageteriji
Pri starem pildu v Metliki. Ime lokala me je spomnilo na zgodbo,
ki sem jo prebral pred tridesetimi leti, o prevozu pošte in potnikov nekoč,
s poštno kočijo med Metliko in Novim mestom.*

Avtor zgodbe je Jože Dular (1915–2000), slovenski pesnik, pisatelj, profesor slovenščine in muzealec, ki je trideset let (1951–1981) vodil Belokranjski muzej v Metliki.

V knjižici žepnega formata z naslovom *Prošel je pisani vuzem (1)* je zbral trideset svojih člankov oz. zapisov, ki so v letih od 1952 do 1992 izšli v regionalnem časopisu za Dolenjsko, Posavje, Belo Krajino in kočevsko-ribniško območje *Dolenjski list* ali v njegovih prilogi.

Za Dularja je značilno, da je v večini svojih romanov, povesti, novel, črtic in pesmi obravnaval belokranjsko tematiko. Tudi večina objavljenih zapisov v omenjeni knjižici iz leta 1995 je vezanih na Metliko in njeno preteklost. Glede na naslov sem pričakoval prozno delo o minuli Veliki noči (belokranjsko vuzmu), a sem iz podnaslova *Zapisi iz belokranjske preteklosti* hitro dojel, da se motim.

Med vsemi članki mi je še vedno najljubši tisti o metliški vozni pošti, ki ga je Dular napisal štirideset let po ukinitvi poštno kočije, ki je nekoč povezovala Metliko (Möttling) z Novim mestom (Rudolfs-werth). Članek je bil prvič objavljen leta 1954, zato sem v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto poiskal originalen zapis v

časopisu (2), ga primerjal s tistim iz knjige ter se prepričal, da sta res enaka.

Menim, da bo članek zanimiv tudi ljubiteljem in raziskovalcem zgodovine pošte, ki nas je med filatelisti kar nekaj, zato sem sklenil objaviti njegov natančen prepis. Ker je danes večina starih časopisov digitaliziranih in širši javnosti dostopnih v elektronski obliki (PDF formatu), sem ga, da ne bi pretipkaval celotnega besedila, poiskal še v spletnem arhivu *Dolenjskega lista* (3):

Ko je čez Gorjance še vozil in trobil postiljon

“Letos 25. maja je preteklo štirideset let, odkar je stekel prvi vlak po belokranjski progi. Železnica, ki je tesneje povezala Belo krajino s sosednjo Dolenjsko in Hrvaško, je prevzela tudi prevoz pošte, zato so poštni vozovi, s katerimi so se prevažali ljudje ter pisemske, paketne in denarne pošiljke, vsaj v krajih, ki leže ob železnici, postali nepotrebni. Tako je v torek 26. maja 1914 zadnjič vozila konjska vprega črnomaljsko pošto v Metliko, naslednji dan pa je prav tako poslednjič odšla metliška pošta čez Gorjance v Novo mesto. Po letu 1914 je v Beli krajini vozila stara postiljonska pošta le še v Kočevju in na Vinico.

Poštni kočiji pred pošto v Metliki, 27. maja 1914, pred zadnjo vožnjo čez Gorjance v Novo mesto (fotografijo hrani Dolenjski muzej Novo mesto).

Potovanje z železnico je bilo vsekakor veliko ugodnejše kot s poštnim vozom, čeprav se nekateri Metličani radi spominjajo veselih voženj čez Gorjance. Vse je bilo seveda odvisno od potnikovega razpoloženja, od časa in vremena. Potovanje v maju je bilo pač vse kaj drugega kot v mrzlem jesenskem dežju ali burjasti zimi. Pa tudi za tistega, ki se mu je mudilo, je bil takle težki poštni voz, ki je po polževo rinil v Gorjance, vse prepočasen, posebno še, ker so bile na dolgi poti mnoge bolj ali manj obvezne krčmarske postaje.

Metlika je bila pomembna poštna postojanka, saj je že od l. 1588, ko je bila uvedena redna poštna zveza med Ljubljano in Karlovcem, stalno posredovala pošto med obema mestoma.

Svojo vlogo glavne belokranjske pošte je ohranila tudi v kasnejših stoletjih, saj so pred štiridesetimi leti v Metliko dnevno prihajale pošte iz Črnomlja, Semiča in hrvaškega Ribnika. Metlika je potem vso to pošto zbrala in jo nato odpremljala naprej v Novo mesto.

Iz Metlike sta vozila čez Gorjance dva poštna vozova, in sicer prvi ob šestih zjutraj, drugi pa je odhajal ob pol eni popoldne. Vrnila pa sta se v Metliko o pol osmih zjutraj in popoldan malo pred tretjo uro. Seveda je bil točen vozni red skoraj nemogoč, saj so se običajne štiri ure vožnje v slabem vremenu precej raztegnile; pozimi pa je v snegu, ko še ni bila cesta čez Gorjance pregažena, včasih pošta namesto ob treh popoldne prišla šele ob osmih zvečer.

Dvojezična avstroogrška nemško-slovenska dopisnica je 21. marca 1905 potovala iz Metlike (z drugo poštno kočijo ob 12:30) čez Gorjance do Novega mesta, od tam pa z vlakom do Ljubljane, kamor je prispela še istega dne (po 22. uri).

Poštna vozova, ki sta vozila iz Metlike v Novo mesto, sta imela streho in sta bila zadaj in ob straneh zaprta. Na vsaki strani so bila vrata za vstopanje, spredaj pa je bil voz odprt, tako da so se lahko potniki ali pasažirji, kot so jih navadno imenovali, med vožnjo pogovarjali z voznikom. Ograjen prostor na strehi je bil namenjen za kovčke in zavoje, zadaj pa je bila pritrjena zaklenjena blagajna. Ta blagajna je bila 1. novembra 1912 med vožnjo izropana in je bilo postiljonu Kolbeznu ukradenih preko 10.000 goldinariev, ki so bili namenjeni za uradniške plače. Tatu takrat niso prijeli, pač pa so potem zaradi varnosti denarno blagajno namestili pod postiljonov sedež, medtem ko so v zadnjo blagajno devali samo pisma in pakete. Ta metliški poštni voz je imel poleg postiljona prostora še za pet pasažirjev in je moral od teh vsak za vožnjo do Novega mesta plačati po 1 goldinar in 75 krajcarjev.

Podoben poštni voz je imela tudi črnomaljska pošta, medtem ko je bil semiški samo na pol pokrit kot kočija. V Ribnik pa je vozil en sam konj odprt mali lojtrski voz, ki je imel na sredi pritrjeno skrinjo za pošto.

Poštarji so bili uniformirani; imeli so visoke črne kape s srebrnimi našivi. Postiljon je nosil poleg tega še medeninast rog, na katerega je trobil, ko je vozil skozi vas. Tako so ljudje v vaseh, kjer ni bilo nabiralnika, lahko pravočasno prihiteli k poštnemu vozu in oddali pisma postiljonu, ki jih je spravil kar v svojo torbo.

Vožnja čez Gorjance vsaj za stare ljudi ni bila preveč mikavna, zlasti ne do leta 1912, ko sta poštna vozova še vozila po stari, razdrapani, tu in tam hudo napeti cesti. Močno so pri tem trpeli tudi konji. Zanje so sicer pred gostilnami stale jasli, v katerih je slab sveženj sena stal 10 krajcarjev. Vendar sta postiljona bolj kot za konjske pare skrbela zase, o čemer govori lepo število gostilniških postaj na cesti od Novega mesta do Metlike. Tako so se zadnja leta postiljoni in potniki ustavljali v Gotni vasi pri Tonetu Avscu ali Jožetu Matku, nato pri Zajcu pod Gorjanci, včasih pa že prej pri Žanu Pencu nad Črmošnjicami. Tretja obvezna postaja je bila »pri Nacku«, to je Francetu Štublarju nad Lužo na belokranjski strani Gorjancev. Četrtič so šli pit k »debeli Mari«, to je Predovičevi na Hrastu, nato

pa so se spet oddihali na Suhorju v Bohoričevi krčmi ali pa pri Jožetu Jeleniču, po domače Apotekarju. Že v ravnini so pred Metliko pokusili pijačo še pri Dragovanu na Lokvici.

Pri vseh teh postajah in pijači tudi ni bilo nič čudno, če je postiljon včasih zamižal na eno oko in za kak liter vina vzel na voz »slepega potnika«, za katerega pa ni smel vedeti zakupni poštar v Metliki. Taki »blindepasažirji« so se izložili že pred mestom »Pri starem pildu«, kajti brez voznega listka se ni smel nihče voziti. Zato je včasih prišlo med zadnjim zakupnikom pošte Franjem Guštinom in njegovim postiljonom do prav neljubih prizorov. Tako so na primer Guštinu s poštne postaje na Suhorju telegrafirali, da so v njegovem poštnem vozu trije potniki, ko pa je ta voz prišel v Metliko, ni bilo nikjer ne potnikov ne voznine. In prav to je bil vzrok, da je energična Guštinova žena včasih zunaj mesta počakala poštni voz, vrgla vinjenega postiljona s sedeža, ga oklofutala, nato pa si je nataknila na glavo njegovo kapo in sama vodila poštni voz v mesto.

To je bilo pred štiridesetimi leti. Morda tudi pred petdesetimi. Nov čas je umaknil staro poštno vozilo naših dedov in očetov v pozabo, umaknil je v pozabo samozavestne »postmajstre«, njihove poštne ekspeditorice in postiljone. Danes drse čez Gorjance tovorni avtomobili in elegantne limuzine skoraj neslišno režejo bele serpentine. Pa je vendarle prav, če se včasih spomnimo na čase, ko vsega tega še ni bilo, ko je po stari, napeti cesti zamišljeno pešačil Janez Trdina in je po Gorjancih še veselo odmeval, danes že skoraj pozabljeni postiljonov rog.”

Marjeta Bregar, avtorica zgodovinske razstave Pošta na Dolenjskem do leta

1918, ki jo je leta 2004 pripravil Dolenjski muzej Novo mesto, v istoimenskem katalogu razstave (4) omenja tudi Dularjev članek in dogodek kraje 10.000 goldinarjev, ki pa naj bi se dejansko zgodil 1. novembra 1911 in ne 1912, kot je zapisal Dular. Opozorila je tudi na napačno navedbo valute, saj je šlo za krone in ne goldinarje. V Avstro-Ogrski so denarno reformo izvedli že leta 1892, ko je goldinar zamenjala krona, v razmerju 2:1. V poštnem prometu se je krona uveljavila leta 1900, a mnogi viri so še po tem letu včasih navajali zneske v goldinarjih.

V času nastanka Dularjevega članka (1954) je bila cesta čez Gorjance še vedno makadamska. Na koncu je skoraj pesniško zapisal: “Danes drse čez Gorjance tovorni avtomobili in elegantne limuzine skoraj neslišno režejo bele serpentine.”, a je v resnici bila cesta v zelo slabem stanju. Kdorkoli se je v začetku 60-ih let prejšnjega stoletja vozil čez Gorjance je vedel, da ga čaka mukotrpa vožnja. Pripravljen je moral biti na blato, luknje, globoke kolesnice, prah in umazanijo. V Belo krajino je pot zanesla le tiste, ki so jo bili primorani opraviti. Še veljaki, ki so prihajali gledat stanje v Beli krajini, so želeli, da jih pridejo iskat v Novo mesto, ker je bilo njihovih avtomobilov škoda (5).

Kot so se nekoč (s širitvijo železniškega omrežja) ustavljale poštne kočije in je prevoz potnikov in pošte prevzela železnica, je po dobrih sto in več letih prišel čas, ko je Pošta začela ukinjati potujoče pošte na vlakih in se usmerila na prevoz poštnih pošilk s posebej za to prirejenimi avtobusi in dostavnimi vozili. Na Dolenjskem in v Beli krajini se je to zgodilo leta 1963 o čemer govori članek

avtorja M. J. v prvi februarški številki Dolenjskega lista (6).

Za krajšo pot pisma in časopisov do naslovnika

“S 1. februarjem letos je bila ukinjena potujoča pošta št. 76 na progi Ljubljana—Metlika. To je bil uradni naziv za službeni vagon, ki je doslej za pošte na našem področju prevažal pisemske in paketne pošiljke. Nadomestil ga je posebej prirejeni avtobus, ki zdaj vozi pošto iz Ljubljane v Novo mesto. Velika prednost novega načina prevoza poštnih pošiljk je v tem, da je vozni red tega avtobusa prirejen potrebam poštne službe, med tem ko je bila železniška potujoča pošta, razumljivo, prirejena železniškemu voznemu redu.

Odtis žiga potujoče pošte METLIKA—LJUBLJANA št. 76, na razglednici, ki je bila 17. 3. 1958 napisana v Bršljinu (danes del Novega mesta) in oddana na vlaku, ki je vozil pošto iz Metlike v Ljubljano.

V poštni službi se trudijo pošiljke čim hitreje dostavljati naslovnikom. To je zdaj mnogo lažje dosegljivo. Dostavni avtobus jih pripelje iz Ljubljane že ob 3.40 zjutraj na pošto v Novem mestu, medtem ko so prej prispеле z vlakom šele ob 6.50. Pošiljke nato razvrstijo po poštah novomeškega okolja, Bele krajine in

Suhe krajine. V Belo krajino jih odpelje vlak že ob 4.05 zjutraj in so ob 5.40 že v Črnomlju (za pošte Dragatuš, Vinica, Adlešiči in Gradac). Ker jih redni jutranji avtobusi nato razvozijo po poštah, so pošiljke lahko že dopoldne dostavljene naslovnikom, prej pa so na marsikatero pošto prispеле šele popoldne.

Ob 5.25 zjutraj odpelje redni avtobus iz Novega mesta pošiljke za pošte proti Suhi krajini: za Stražo, Dol. Toplice, Dvor, Dobrnič, Žužemberk, Zagradec in Krko. Ob 6.20 jih odpelje iz Novega mesta redni avtobus za pošti Suhor in Metlika, ob 7.03 vlak za pošte Uršna sela in Semič, ob 6.15 pa avtobus za pošti Mirna peč in Trebnje.

Še ena pomembna novost: poštne pošiljke, ki jih oddajo stranke v Novem mestu do 20. ure zvečer, so še istega dne ob 20.40 odpremljene v Ljubljano, kamor jih odpelje poštni avtobus, ki naslednjega dne v zgodnjih jutranjih urah pripelje pošiljke iz Ljubljane. Pošta Novo mesto je postala poštni prometni center, ki sprejema pošiljke za večje območje in jih razporeja po relacijah ter odpremlja naprej.

Podčrtati velja več prednosti, ki jih je dosegla poštna enota v Novem mestu z novim načinom dostave pošiljk: stroški dostave so precej manjši kot dosedanja prevoz po železnici, naročniki v Novem mestu lahko iz poštnih predalov dvignejo pošiljke že ob 7. uri zjutraj (prej šele ob 9. uri), omogočena je dostava časopisov v zgodnjih jutranjih urah, vse pošte pa dobijo pošiljke v dopoldanskem času. Največ so pridobile pošte v Beli krajini, zlasti metliška in suhorska. Na poštni enoti v Novem mestu pa s tem, kar so dosegli, niso zadovoljni. Takoj, ko bo preurejena in modernizirana cesta čez

Gorjance, bodo z lastnim dostavnim avtomobilom dostavljali pošiljke vsem poštam v Beli krajini. Čas, ki je potreben za pot pošiljke od pošiljatelja do naslovnika skrajšati čimbolj! To je njihovo načelo."

Modernizacija ceste čez Gorjance se je začela 1. aprila 1962. Dela je prevzelo novo nastalo Cestno podjetje iz Novega mesta, pri gradnji pa so pomagale tudi mladinske delovne brigade. Postala je širša, ostre ovinke so odstranili z useki, trasa pa je ostala bolj ali manj ista. Lahko bi rekli, da je »povozila« predhodnico, kar kaže na dobro delo projektantov konec 19. stoletja, ko je bila deležna temeljite rekonstrukcije, s katero so ublažili najbolj strme odseke (7). Cesta od Metlike do Novega mesta je bila v celoti asfaltirana in predana v uporabo 4. novembra 1963.

Poštni tovornjaki, ki danes čez Gorjance ne prevažajo potnikov, pač pa le pošto, brez težav premagujejo strme klanke in ostre ovinke, ki so ostali, a se njihovi trezni vozniki ne ustavljajo pri vsaki gostilni, kot so to včasih počeli postiljoni. Da ne bo pomote, gostilni ni nič manj kot takrat.

Viri in literatura:

1. Dular, Jože: Prošel je pisani vuzem, Seidlova zbirka, knjiga 13, Dolenjska založba, Novo mesto, 1995

2. Dular, Jože: Ko je čez Gorjance še vozil in trobil postiljon, v: Dolenjski list, Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto, Leto V, št. 52, str. 6, Novo mesto, 31. decembra 1954

3. https://www.dolenjskilist.si/media/arhiv-pdf/dl/1954/DL_1954_12_31_52_0251.pdf

4. Bregar, Marjeta: Pošta na Dolenjskem do leta 1918, Katalog zgodovinske razstave, Dolenjski muzej, Novo mesto, 2004

5. <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/novo-mesto-metlika/>

6. M., J.: Za krajšo pot pisma in časopisov do naslovnika, v: Dolenjski list, Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto, Leto XIV, št. 5, str. 16, Novo mesto, 7. februarja 1963

7. Dular, Janez: Gorjanske ceste in poti skozi čas, v: Kronika 2024, letnik 72, št. 1, str. 5-20, Zveza zgodovinskih društev Slovenije, Ljubljana, 2024

8. Lastna zbirka in arhiv

alozj_tomc1@t-2.net

Veselko Guštin

Zgodba o pismu – 27

Pismo iz Idrije (cona B Julijske krajine) je bilo poslano v Šoštanj oz. bližnjo Topolšico. Poštšina je plačana z znamko za 6 lir tretje beograjske izdaje za Slovensko primorje in Istro, ki so izšle 30. novembra 1946 v spremenjenih barvah.

Žigosano je z novim slovenskim žigom IDRIJA 1 2.3.47 17. Na pismu je odtisnjen tudi »T«. Tarifa 6 lir za pismo do 20 gr je veljala od 1. 5. 1946 do 31. 3. 1947. Poštšina za pismo druge težnostne stopnje do 50 gr je bila 10 Lir. Poštšina je 1. 4. 1947 poskočila na 8 lir, 13 lir pa za pisma, težja od 20 gr. Zato lahko sklepamo, da je vzrok za premalo plačano poštino teža pisma, ki je bila več kot 20 gr.

Oražem z odgovorom ni bil zadovoljen in je v jezi mapo z vsemi skicami, dopisi in osnutki odložil na podstrešju v svoji hiši. Tam je obstala 74 let, dokler ni po naključju pristala v mojih rokah, pozneje pa v Muzeju PTT v Polhovem Gradcu.

Na hrbtni strani sta še dva žiga, Šoštanj (datum je pokrit z znamkami) in stari jugoslovanski žig z izbrisanim zapisom v cirilici TOPOLŠICA a-3.IV.47.

Med odhodnim in dohodnim žigom je minilo skoraj mesec dni! Zakaj je pismo obstalo, ne vemo. A zveze med Idrijo in Topolšico, takrat iz cone B v Slovenijo, so bile tedaj zagotovo bolj zapletene kot sedaj. Pa tudi danes bi tako pismo potovalo kar nekaj dni! Sicer ni znakov cenzure, zdravilišče je bilo tedaj v glavnem namenjeno vojakom, pa tudi pošiljatelj je bil vojak.

Prednja stran pisemske ovojnice

O znamkah za Slovensko primorje in Istro sem veliko pisal v NF 3/2019, 1/2020, 2/2020 in 3/2020. Naj samo na kratko povzamem: Miroslav Oražem je pričakoval tudi plačilo za izdelavo znamk tako druge (Zagreb) kot tretje izdaje (Beograd). A mu je Poštna direkcija z Reke prošnjo zavrnila, češ, da je plačilo že dobil ob prvi izdaji (tiskani v Ljubljani).

Zadnja stran pisemske ovojnice

Žig pošte Topolšica je odtisnjen preko petih jugoslovanskih znamk za RK (Rdeči križ). Le-te so bile v obvezni uporabi 1.-7. januarja 1947 in 4.-11. septembra 1947. Te znamke je VUJA (Vojna uprava jugoslovanske armade) pretiskala in uporabila za RK v letu 1948! Na pismu so uporabljene kot »porto« znamke in sicer za 2,50 din!

Kako so obračunali manjkajoče 4 Lire? Dvakrat 4 Lire je 8 Lir, po menjavi 100 Lir =

30 din dobimo 2,40 din, oziroma zaokroženo na 2,5 din.

Ta menjalni tečaj je uporabila tudi VUJA, ko je znamke za STO, izdane 5. novembra 1949 v (jugo)lirah, pretiskala z novimi vrednostmi v jugoslovanskih dinarjih.

Kaj pa cena take ovojnice? Mislim, da je 100€ kar primerna!

veselko.gustin@gmail.com

Vabilo na razstavo v Trbovljah

Vabilo je namenjeno vsem tistim, ki bi želeli premierno predstaviti svoj filatelistični eksponat in zanj dobiti strokovno oceno ter dragocene napotke za naprej.

Razstava je namenjena tako mlajšim filatelistom kot tudi nekoliko starejšim članom. Nekoč so v Trbovljah organizirali razstave „FIRAMLA“, namenjene mladincem ter razstave „FIMERA“, katerih smo se udeleževali v članski konkurenci. Sedaj je vsem, ki želimo razstavljati, na voljo enovita razstava pod imenom

Fimera#15

Razstava bo na ogled od 1. do 11. oktobra 2025 v Delavskem domu Trbovlje.

Že sedaj vabimo vse, ki bi želeli razstavljati na tej razstavi, da pravočasno pripravijo nov eksponat. Vabljeni seveda tudi vsi šolski filatelistični krožki, da se predstavijo. Poleg tradicionalnih razstavnih razredov bo možno pripraviti eksponat tudi za posebni tekmovalni razred. Za vse zbirke v tem razredu velja, da prikazujejo poštne znamke in drugi filatelistični ter ostali material brez posebnih pravil, na povsem poljuben način po načelu: moja zbirka – moja pravila.

Na voljo bodo 16-listne razstavne vitrine, njihovo število pa je omejeno. Več informacij bo dosegljivih tudi na spletni strani FZS. Seveda pa ste na razstavo že sedaj vabljeni tudi obiskovalci. Več pa v naslednji številki naše revije in na spletu.

Veselko Guštin

Pismo iz Kitajske v Ljubljano

Pismo je bilo poslano leta 1940 iz Salezijanskega inštituta v Yunnanfuju, Kitajska (Institut Salesien Yunnanfu China), v Ljubljano. Naslovljeno je na Milko Walland iz Studenca pri Sevnici, Dravska banovina.

Prednja stran pisma iz Yunnanfuja v Ljubljano, 1940.

Žal datuma na (dvojezičnem) žigu, s katerim so bile žigosane znamke, ne preberem, je pa berljiv kraj: KUNMING (YOUNNANFU). Na pismu so štiri znamke za 5c (centov), izdane ob 150. obletnici sprejetja ameriške ustave iz serije 5 c, 25 c, 50 c in 1 \$, izdane v letu 1939. ZDA niso izdale podobne znamke, pač pa so istega leta 1939 počastile 150. obletnico izvolitve Georga Washingtona za 1. predsednika Združenih držav. Dolar je bil na Kitajskem v veljavi od 1895 do 1947, ko so začeli uporabljati juan.

Na zadnji strani ovojnice je še 6 znamk redne serije s podobo Sun Yat-sena za 5 c, skupaj torej 50 c. ali ½ \$. Pa še okrogli žig HAIPHONG / 20 10 / 15-4 / 40 / TONKIN. Pismo je bilo cenzurirano, kar pove zalepka na desni strani »CONTROLE POSTAL MILITAIRE« (Kontrola vojaške pošte) v francoščini. Poleg sta še dva (cenzurna) žiga: (G/2) in

eliptični OUVERT PAR L'AUTORITÉ MILITAIRE (Odprla vojaška oblast), oznaka znotraj žiga je neberljiva.

Tarifa za navadna pisma s Kitajske v tujino je bila ½ \$. Pisma v Evropo so lahko potovala z železnico preko Sibirije (kar je bilo na ovojnici običajno označeno »via Siberia«) ali pa do francoske Indokine. Od tu naprej pa z ladjo do Evrope. Pisma so potovala tudi z letalom, a zato je bilo potrebno plačati višjo poštnino! (Beri tudi Pismo iz Kitajske ali Škarje, drugič, NF 3/2014)!

Zadnja stran pisma, kjer je odtisnjen žig v Indokini.

Kaj pa vemo o družini Walland? Na <https://www.dlib.si/advancedsearch.aspx> (Zbirke upodobitev znanih Slovencev) sem našel zapis o Francu Wallandu, duhovniku, teologu, rojenem 9. avgusta 1887 v Lescah pri Radovljici kmetu Francu in Mariji, rojeni Teran, pokopan je v Ljubljani. Po osnovni šoli v Lescah in Radovljici je obiskoval gimnazijo v Kranju

(1897–9), Cuorgneju pri Torinu (1899/1900), Foglizzu (1900/1) in Rimu (1901–5), kjer jo je končal s tezo *La Grazia divinizzante*. V Cuorgneju je leta 1901 vstopil k salezijancem. Po vzgojiteljskem pripravništvu (1905–7) v Ljubljani, na Dunaju in v Mogliano Veneto je študiral teologijo na Radni in na Gregoriani v Rimu, kjer je 1912 promoviral. Istega leta je začel učiti dogmatično teologijo na salezijanski bogoslovni šoli v Foglizzu, bil ravnatelj prvega salezijanskega zavoda *Szent Kereszt* na Madžarskem. Med 1. svetovno vojno je bil kurat in ravnatelj salezijanskega zavoda na Radni pri Sevnici, pozneje na Rakovniku, kjer je zelo skrbel za salezijansko tiskarno in izboljšal njene izdaje. Morda je prav čas, ki ga je preživel v Radni pri Sevnici, povezan z rodbino Milke Walland.

Kdo so bili salezijanci? Salezijanci (lat. *Societas Salesiana S. Joannis Bosco* = Salezijanska družba sv. Janeza Boska), kratica: SDB, je katoliška redovna

družba, ki jo je leta 1859 v italijanskem Torinu ustanovil sv. Janez Bosko (Don Bosko) za pomoč zapuščeni mladini. Papež Pij IX. jo je leta 1874 potrdil kot kongregacijo duhovnikov in redovnikov s preprostimi zaobljubami. Oboji imajo enakovredno temeljno izobrazbo in vzgojiteljsko poslanstvo, različno pa je njihovo področje dela. Prvi so v duhovniškem poklicu, drugi pa v drugih strokah.

Zvesti so nalogam, ki jim jih je izročil sv. Janez Bosko, so oznanjevalci evangelija mladim, posebno najrevnejšim; prav posebno skrb namenjajo duhovnim poklicem; so vzgojitelji vere med preprostim ljudstvom, zlasti z družbenim obveščanjem in oznanjevanjem evangelija ljudstvom, ki ga še ne poznajo.

Kaj pa cene takšnih ovojníc? Vrtijo se okrog 30 evrov. Seveda pa si takšna potovana ovojnica s Kitajske v Ljubljano zasluži še kak evro več!

veselko.gustin@gmail.com

Izposojen humor

... in razložite, prosim, ob priložnosti naši novi kolegici, kaj pomeni, da se frankira in žigosa v zgornjem desnem kotu!

Avtor karikature:
J. Pitra.

Objavljeno v češki
filatelistični reviji
FILATELIE 12-2005.

Veselko Guštin

Nobeno pismo se ne izgubi

Naš član Dejan Poslon pošilja kar precej pisem v razne konce sveta. Tako je tudi 14. 9. 2023 oddal pismo, teže do 50 g, na pošti v Višnji gori. Kdaj je pismo prispelo do naslovne pošte, ne vemo. Je pa pošta Emiratov odtisnila štampiljko »Return to Sender CN15«. Razlog za zavrnitev pošiljke je »neveljavni poštni predak«.

Poštšina s storitvijo (prednostno) za navadno pismo, teže do 50 g, je v tistem času znašala 2,18 €, dodatek za prednostno pa še 0,75 €, skupaj torej 2,93 €. Poštšina je bila plačana z znamkami A=0,74 €, B= 0,98 €, 1,25 € in 0,34 €, kar skupaj zneso 3,32 Eur, torej za 0,39 € preveč.

Kje se je pošiljka zadrževala, ne vemo. Priporočenemu pismu lahko sledimo, navadnemu pa ne. Ali je obstalo v Emiratih, ali na kakšni vmesni mednarodni pošti, ali morda v Ljubljani?!

Vemo pa, da se je vrnilo v Višnjo goro 6. 11. 24 in se hranilo kot »poštno ležeče«. Tu ga je pošiljatelj/prejemnik prevzel po 1 letu, 1 mesecu in 22 dnevih.

veselko.gustin@gmail.com

Veni Ferant

Filatelija in domoznanstvo kot primer (II.)

V prejšnji številki naše revije sem v prvem delu članka opisal pot župnika Antona Veternika iz Celja preko Trbovelj, Braslovč in Dola pri Hrastniku do Žalca, kjer je preživel zadnjih 31 let.

Poleg cerkvenih obveznosti se je Anton Veternik udeleževal tudi v raznih organizacijah, npr. v vodstvu Kmečke hranilnice in posojilnice v Žalcu, vodstvu Hmeljarskega društva za Slovenijo, v Družbi svetega Mohorja, večkrat pa je daroval denar za različne dobre namene.

Avtor fotografske razglednice je bil celjski fotograf Avgust Černe, ki je po vojni deloval v fotografskem ateljeju fotografa Pিকা, še prej pa fotografa Srečka Magoliča.

Leta 1930 je bil Anton Veternik ponovno imenovan za lavantinskega knezoškofovskega konzistorijalnega svetovalca.

164. Kmečka hranilnica in posojilnica v Žalcu, rogištrovana zadruga z neomejeno zavezo:

Izbrisali so se člani načelnštva Franc Nidorfer, posestnik v Vrbju; Janez Žgank, posestnik v Žalcu; Leopold Antloga, posestnik v Zgornji Ložnici; Anton Goršek, posestnik v Gotovljah; Jožef Kač, posestnik v Vrbju; vpisali pa so se novoizvoljeni člani načelnštva Anton **Veternik**, župnik in dekan v Žalcu; Miroslav Ratej, kaplan v Žalcu; Ivan Kranjc, posestnik v Žalcu; Anton Korent, zasebnik v Zgornji Ložnici; Alojzij Delakorda, zasebnik v Zgornji Ložnici.

Celje, dne 18. februarja 1925.

Uradni list Narodne vlade SHS v Ljubljani (24. 3. 1925, letnik 7, št. 30)

Nedavno sem kupil zanimivo razglednično fotografijo, ki jo je Anton Veternik podaril prav svojemu prijatelju dr. Antonu Žmavcu, ki je na hrbtno stran zapisal:

„Moj zvest prijatelj Anton Veternik, duh. svetovalec in župnik v Žalcu. Izročil mi osebo 13. IX. 1926.“

Ko-škofski konzistorijski svetovalci so imenovani: Profesor veronika na dr. realni Janca Bogovič v Mariboru, kn.-šk. duh. svet. in župnik Jernej Franjež pri Sv. Mariji ob Pisanici, dekan Friderik Horvat pri Veliki Nedolji, dekan Jozef Janžekovič pri Sv. Lenartu v Slav. gov. inštituciji spod. Celjski in dekan Peter Jarak, župnikovi (khar) v. Valerijan Landegott pri Mariji Milosti v Mariboru, provincialni on. kapucinov p. Lina Pruh v Celju, vsošolski profesor prel. Dr. Matja Slavič v Ljubljani, župnik kanonik svetobojni in dekan Ivan Selc v v. Maribor Saboti in kn.-šk. duh. svet. in župnik Anton **Veternik** v Žalcu (22. junija 1930); sekretar misijske kate. v Celju gosp. Alojzij Pohar (14. septembra 1930).

Lavantinski knezoškofijski ordinariat

v Mariboru, dne 30. septembra 1930.

Ur. Objavitelj: Slovenska tiskarna (20. 9. 1930, št. 8).

Pri svojem delu se je srečeval z različnimi ljudmi in njihovimi usodami. Meglenega dopolneva je 9. decembra 1931 šofer avtobusa iz Celja na Vrnsko v Medlogu pri prehodu čez železniško progo spregledal prihajajoči vlak in prišlo je do katastrofe, ki je zahtevala 13 smrtnih žrtev. Večina jih je bila iz Savinjske doline.

Prizorišče nesreče v Medlogu. Foto Kunšek, Celje.

Na pogrebu nekaterih žrtev na pokopališču v Žalcu se je župniku Antonu Veterniku pripetila nezgoda. Na polednelem terenu je padel in si zlomil kolk, o čemer so poročali tudi takratni časopisi.

Nesreča pri pogrebu v Žalcu.

Pri pogrebu zasebnika Ivana Krajnca in njegove žene, ki se je vršil v petek 11. t. m. dopoldne na pokopališču Sv. Kancijana v Žalcu, se je pripetila tragična nesreča. Ko je hotel 65-letni žalski župnik g. Anton Veternik po pogrebem obredu stopiti v voz, je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo v kolku. Župnika, ki ga pomiluje vse prebivalstvo, so prepeljali dopoldne v celjsko bolnico.

NOVA DOBA, 11. 12. 1931, št. 99

Časnik JUTRO je 12. 12. 1931 o pogrebu nesrečnih žrtev med drugim objavil:

„... Znočilo se je pri popolnoma jasnem nebu. Ko se je delalo jutro, je pa metlo v gostih debelih kosmih. Žalostno je trobil avto celjskega pogrebnega zavoda, ko je vozil na zadnjo pot štiri ponesrečence. Toda tudi še tako slabo vreme ni moglo zabraniti, da bi ne pričakovale črne množice v vaseh pogrebnega avtomobila.

Pri plumberškem križišču se je zbrala vsa žalska fara, da spremlja pokojna Ivana in Ano Krajnca na pokopališče; prisotni so bili vsi občinski odborniki z županom Lorberjem na čelu, gasilci društva, pevci in duhovni svetnik g. Anton Veternik z asistenco. Pogrebci so dvignili z voza dve krsti, avto je pa odpeljal naprej.

Otožni spev *Miserere* se meša z očenašem. Pot je vsa ledena kakor na drsališču. Že po nekaj korakih se je opotekel svetnik Veternik in padel. Bližnji so priskočili, da mu pomorejo na noge, toda ni šlo, takšne bolečine so ga rezale v levi nogi. Prenesli so ga v poleg stoječo brivnico g. Fodermajerja. Navzoči zdravnik dr. Ločniškar je ugotovil prelom leve noge v kolku.

Še v večji tišini med silnim snežnim metežem je vodili naprej pogreb domači

g. kaplan, g. Veternika je pa prepeljal veletrgovec g. Krašovec z avtomobilom v celjsko bolnico. ...“

Marca 1933 so časopisi poročali, da leži Anton Veternik bolan v celjski bolnišnici.

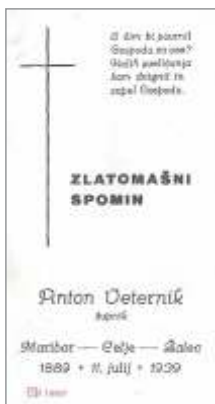
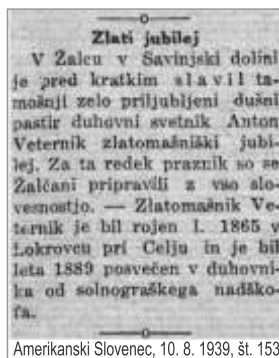
Konz. svetnik A. Veternik - 70 letnik

Vir: Slovenec, 1. 1. 1935, št. 1a

Leta 1935 je Anton Veternik praznoval 70 let. Časopisi so poročali o možu obsežnega znanja in velikih sposobnosti. Še vedno je delaven kot m r a v l j a . Posebno ga odlikuje ljubezen do lepe slovenske knjige.

Leta 1939 pa je imel Anton Veternik 11. julija v Žalcu zlato mašo. Krajanje Žalca in okoličani na čelu z županom Vizoviškom so na predvečer zlatomašniškega jubileja pripravili sprevod do župnišča,

kjer so združeni žalski in petrovški pevci zapeli nekaj ljudskih pesmi in na tak način presenetili in s tem počastili tudi 25-letno uspešno delovanje Antona Veternika v Žalcu.

Hrbtna stran podobice iz zbirke avtorja članka.

Zunanost župnijske cerkve sv. Nikolaja v Žalcu.
Razglednica iz arhiva pisca članka.

Kljub starosti je bil župnik Anton Vodenik še vedno vpet v vsakodnevna dogajanja in najbrž mu ni bilo lahko, ko se je leta 1941 pričela vojna. V prejšnji številki sem vam opisal njegov neljubi pripetljaj, ko so ga med vojno hoteli obtožiti in kaznovati zaradi maševanja v slovenskem jeziku. Zaradi njegove starosti so mu takrat „pogledali skozi prste“.

Notranjost župnijske cerkve v Žalcu, kjer je župnik Anton Vodenik deloval od 1914 do 1946.
Razglednica iz arhiva pisca članka.

Umril je 17. januarja 1946, star 81 let, v Žalcu, kjer je tudi pokopan.

Zlatomašnik Anton Veternik, župnik v Žalcu, je v četrtek 17. januarja po kratki bolezni preminul, Bog mu bodi mil sodnik, 147-n
Slovenski poročevalec (20. 1. 1946, leto 7, št. 17)

Nagrobnik Antonu Veterniku v Žalcu

Novico o Veternikovi smrti je upokojeni župnik Andrej Stenovec sporočil in razglednici tudi njegovemu dolgoletnemu prijatelju dr. Jakobu Žmavcu, ki je takrat živel v Sevnici, kjer je umrl leta 1950.

Razglednica s sporočilom o smrti Antona Veternika iz arhiva pisca članka.

Upam, da sem vam s tem člankom vsaj malce prikazal, do kakšne zanimive zgodbe lahko prideš, če znaš brati različne filatelistične kose iz lastne zbirke in če imaš pri tem še vsaj malo raziskovalne žilice. In če uspeš najdene podatke povezati še s svojimi predniki, potem je zadovoljstvo še toliko večje.

veni.ferant@gmail.com

Peter Suhadolc

FIP kongres v Šanghaju

Peter Suhadolc, podpredsednik FZS, znova potrjen za direktorja svetovne filatelistične organizacije FIP.

Od 28. novembra do 2. decembra 2024 je v kitajskem vlemestu Šanghaju potekala azijska filatelistična razstava »China 2025«, ki je bila pod pokroviteljstvom azijske kontinentalne zveze FIAP. Prirejena je bila na šanghajskem razstavnem prostoru, ki je bil zgrajen v začetku petdesetih let prejšnjega stoletja v zahodnem delu mestnega centra v predelu z imenom Jingan. Ta predel je eden najbolj bogatih z luksuznimi trgovinami.

Množica obiskovalcev razstave

Pogled na razstavišče skozi hotelsko okno

Arhitektura razstavišnega kompleksa je povsem sovjetskega tipa z veliko osrednjo halo in stolpom z rdečo zvezdo. Razstave se je udeležilo veliko azijskih razstavljalcev in ogromno število obiskovalcev. Prve dni se je kolona čakajočih na vhodu vila najprej naokrog bloka, kjer se nahaja razstavišče, in nato še po notranji strani dvorišča in ob prednjem delu fasade. Ocenil sem, da je čakalcev od tisoč do poldrugi tisoč.

Obiskovalci so tudi preplavili množico stojnic, kjer so trgovci in izpostave kitajske pošte v kitajskih pokrajinah prodajale kičaste spominke in celo vrsto pripravljenih spominskih kartic in ovojnic. Tudi trgovci so bili v ogromni večini Kitajci, zahodnih nam večinoma poznanih ni bilo, razen avstralske avkcijske hiše. V njenem katalogu sem našel tudi poslastico: eno od prvih pisem, poslanih iz Sudana, ki ga

je napisal slovenski misijonar pater Ignac Knoblehar iz Kartuma 2. aprila 1852. Seveda je imelo pismo primerno zasoljeno ceno, tako da sem takoj opustil namero, da bi zanj licitiral.

Tudi v razstavnem prostoru je mrgolelo radovednežev. Tudi sam sem tam prebil precej časa, žal ne povsem po svojih načrtih, ker so me kitajski tematski razstavljalci takoj odvlekli pred svoje eksponate, da jih pogledam in jim svetujem izboljšave. Moram priznati, da se je raven kitajskih tematskih zbirk v letih izredno izboljšala, tako da so sedaj, z redkimi izjemami, večinoma na nivoju velike pozlačene ali zlate medalje. Pa tudi po velikih zlatih že posegajo.

Prost dan sem prebil tudi z južnoameriški prijatelji, ki so organizirali celodnevni vodeni obisk mesta. Na začetku smo si ogledali tempelj Jantarjevega Bude, velik budistični tempeljski kompleks s kopico stavb, v katerih so razni kipi Bude, od smejočega, ležečega, pa vse do zavetnika lopovov in goljufov, templja tisočerih bud in seveda jantarjevega Buda. Preselili smo se na Bund, obrežje reke Huangpu, ki se kot kača vije skozi mesto. V začetku prejšnjega stoletja je bil tu mestni finančni in trgovski center, kar pričajo številne zgradbe britanskega tipa. Z roba reke je fantastičen pogled na Pudong, predel mesta onkraj reke, z visokimi nebotičniki. Zadnji med njimi je 632 m visok Šanghajski stolp, tretji najvišji na svetu za Burj Khalifo v Dubaju (828 m) in lani zgrajenem Merdeka 118 v Kuala Lumpurju.

Na kosilo smo šli v nekdanjo francosko četrt, ki je danes znana kot Xintiandi (dobesedno: Novo nebo in zemlja). Povsem evropskega videza z množico barov in restavracij z mizicami na ulici. V eni od stavb se je odvijal tudi prvi kongres Kitajske komunistične partije. Na koncu smo obiskali še izredne Vrtove miru (Yu Yuan), kjer se prepletajo jezerca in skalnate formacije.

Ker v drugi polovici prejšnjega leta ni bilo na sporedu nobene razstave pod pokro-

viteljstvom FIP, se je njen upravni odbor odločil, da bo sklical kongres v okviru azijske razstave »China 2025«. FIP je vsem delegatom nudil dve nočitvi v razkošnem hotelu Portman Ritz-Carlton na osrednji nakupovalni ulici Nanjing ob razstavišču.

Na kongresu se je tako zbralo 36 delegatov, od teh je kar 18 zastopalo (s pooblastilom) poleg svoje še še drugo državo, kar pomeni skupno 54 glasov za skupno 70 federacij, ki so plačale članarino. Sam sem imel kar štiri funkcije z dvema glasovi: član uprave FIP, predstavnik FEPE ter delegat za Slovenijo s pooblastilom Združenega kraljestva.

Nato so sledile volitve v upravni svet FIP. Vsi člani dosedanje uprave smo ponovno kandidirali in bili vsi ponovno izvoljeni. Edina razlika v upravi je, da je dosedanji podpredsednik za Ameriko, Reinaldo Macedo, bil izvoljen za direktorja, dosedanji direktor za Ameriko, Aldo Samamé pa za podpredsednika. Preostali smo ohranili svoje funkcije in sem podpisani še dalje direktor za Evropo.

Na koncu so bili na vrsti predlogi, ki jih je dala v razpravo le uprava, saj članice niso imele svojih predlogov. Cela vrsta predlogov se je nanašala na različne vrste članarin za FIP članice. Kongres je potrdil desetodstotni popust na vse

Upravni svet FIP: Peter Suhadolc, Aldo Samamé y Samamé, Tan Eng Chuan Richard, Prakob Chirakiti, Reinaldo Macedo, Yigal Nathaniel in Abdulla Khoory.

članarine za leti 2023 in 2024. Dalje je bil sprejet predlog, da se članicam, ki imajo manj kot pet razstavljavcev s skupno ne več kot desetimi eksponati s pozlačeno ali višjo medaljo, ponudi članarina v višini 400 CHF z volilno pravico.

Kongres je tudi potrdil članarino v višini 200 CHF brez volilne pravice za članice, ki že več kot dve leti niso plačale članarine s pogojem, da morajo to višino članarine poravnati tudi za pretekla neplačana leta. Če želijo ponovno prodobiti volilno pravico, potem morajo te članice poravnati znesek tudi za nazaj do navadne članarine 625 CHF. Na koncu je bil izglasovan tudi predlog znižanja pristojbine za pokroviteljstvo nad generalno svetovno razstavo s 66.000 CHF na 55.000 CHF.

Sledili so predlogi uprave za spremembo *Pravilnika o razstavah FIP (GREX)*. Večina popravkov je bila le predlagana za boljše razumevanje nekaterih členov. Dva pa sta bila bolj zanimiva. Prvi je predlagal,

da ima komisarske pravice tudi tisti komisar, ki je sicer predložil minimalno predvideno število eksponatov, vendar jih je organizator sprejel manj. Kongres je seveda sprejel popravek. Drugi pa je predlagal, da lahko veliko zlato medaljo osvoji le osemvitrinski ekponat z vsaj 95 točkami. Vnela se je široka debata in prevladalo je mnenje, da se lahko veliko zlato dodeli tudi petvitrinskemu eksponatu. Popravek je bil torej zavržen.

Ob koncu kongresa je sledilo podpisovanje dogovorov o pokroviteljstvu med FIP in predstavnikom organizacijskega odbora razstave, navadno predsednikom zadevne federacije. Tak dogovor sta glede predvidene generalne svetovne FIP razstave v Beogradu leta 2027 podpisala tudi predsednik Srbske filatelistične zveze, Vladimir Milić, in svetovalec FIP dodeljen tej razstavi, Peter Suhadolc.

Vladimir Milić in Peter Suhadolc

suhadolcpeter@gmail.com

Ines Ropoša

30. obletnica delovanja Društva zbiralcev Ajdovščina – Nova Gorica

V soboto, 23. novembra 2024, smo se člani društva zbrali v Domu krajanov v Žapužah in obeležili 30-letnico delovanja našega društva. Na praznovanju so se nam pridružili tudi podpredsednik Zveze FZS dr. Peter Suhadolc, prijatelj iz Filatelističnega društva Idrija ter ustanovna člana društva Kristjan Maver in Igor Maurič.

Predsednik Aleš Breclj, ki vodi društvo že zadnjih 20 let, je ob tej priložnosti predstavil naše aktivnosti v zadnjem obdobju in načrte za prihodnost ter uspehe društva, ki trenutno šteje 40 članov in šest mladincev. Zbrane je nagovoril tudi Kristjan Maver, ki je bil eden izmed ustanovnih članov in je vodil društvo v prvem desetletju. Čestital je predsedniku in članom za uspešno nadaljevanje dela ter spomnil prisotne na trud, ki je bil vložen v ustanovitev in začetek delovanja društva ter orisal svoje spomine na ta čas.

Zbrane je ob jubileju društva nagovoril tudi dr. Peter Suhadolc

Za dolgoletno uspešno meddruštveno sodelovanje pa sta se v imenu FD Idrija zbranim zahvalila tudi Vojko Rejc in predsednik Nace Jereb.

Kristjan Maver, Igor Maurič in Aleš Breclj ob 30-letnici društva

V imenu Filatelistične zveze Slovenije je člane in povabljene pozdravil dr. Peter Suhadolc, ki je pohvalil naše aktivnosti in nam zaželel uspešno nadaljnje delo.

Nace Jereb in Vojko Rejc sta v imenu FD Idrija predsedniku izročila tudi priznanje za uspešno sodelovanje

Prireditve je povezovala Alenka Nussdorfer Bizjak, s petjem in igranjem na harmoniko pa so nam jo polepšali še

mladi fantje iz Višenj pri Colu, ki igrajo v skupini Vaški godci.

Vaški godci med nastopom

Ob tej priložnosti smo pripravili tudi društveno razstavo, kjer smo mladinci in člani postavili na ogled dele svojih filatelističnih in numizmatičnih zbirk ter najrazličnejše zbirateljske predmete: fosile, hrošče, značke, razglednice, podobice, telefonske kartice, kemične svinčnike in male stekleničke. S takim načinom razstavljanja želimo obiskovalcem približati raznoliki svet zbirateljstva, ki je, seveda v okviru finančnih možnosti, omejen le z domišljijo in s kreativnostjo posameznika.

Ob 30-letnici smo postavili tudi društveno razstavo

Aleš Brecelj pa je na prireditvi podelil tudi društvena priznanja. Za 30. letno zvestobo društvu so priznanje dobili:

Arnaldo Dilena, Stane Fabčič, Marjan Perkman, Jožica Bizjak ter Aleš Brecelj.

Dobitniki priznanj za vseh 30 let članstva v društvu

Za sodelovanje na razstavi so bili z albumi znamk Pošte Slovenije in diplomami najprej nagrajeni najmlajši: petletni Gaj Brecelj, ki se je na razstavi predstavil z dinozavri, Meta Kopal, Ema Brecelj, Lara Brecelj, Ivan Kopal, ki nam je tudi prepeval z Vaškimi godci in Hana Kopal.

Društveni mladinci, ki so razstavljali ob praznovanju 30-letnice društva

Diplome pa so dobili tudi člani, ki so sodelovali na razstavi (*na sliki na naslednji strani – od leve zgoraj*): Aleš Brecelj, Ljubo Čibej, Arnaldo Dilena, Julijan Bratina, Veran Bizjak, Ines Ropoša, Rado Jejčič, Vlado Boršo, Joško Čibej, Valter Colja, Jože Ropoša in Marjan Perkman.

Razstavljalci na društveni razstavi ob praznovanju 30-letnice

Na koncu pa je predsednik podelil še priznanja za sodelovanje z društvom in za prispevke k njegovi prepoznavnosti. Prejeli so jih: Kristjan Maver in Igor Maurič kot člana iniciativnega odbora za ustanovitev društva in za preteklo delo v društvu, filatelisti iz FD Idrija za dolgoletno zelo uspešno sodelovanje in Ines Ropoša za delo v društvu in dosežke pri razstavljanju.

Uradnemu delu našega srečanja je sledila kratka pogostitev, obiskovalci pa so si poleg razstave lahko ogledali še manjši etnografski muzej v rojstni hiši dr. Antona Breclja in zbirko kemičnih svinčnikov Aleša Breclja, ki trenutno obsega okoli 13.000 različnih primerkov. Ob praznovanju naše 30-letnice smo pripravili tudi novo filatelistično izdajo, ki smo jo posvetili našemu društvu: ovitek z dotiskom, priložnostni poštni žig in osebno znamko.

V sklopu naše 30-letnice smo 28. maja 2024 v sodelovanju z Lavričevo knjižnico iz Ajdovščine organizirali v knjižnici predstavitev knjige Miklavža Feigla z

naslovom Veliki potres leta 1511 v Sloveniji in Furlaniji. Dolgoletni član našega društva Miklavž Feigl (1939-2018) je bil po poklicu geolog, sicer pa človek raznolikih zanimanj in talentov. Ker je bil tudi vesten zbiratelj, je po njegovi smrti ostala bogata zapuščina. Joško Čibej, Arnaldo Dilena, Marjan Kobal, Jože Krečič, Jože Štrancar in Aleš Breclj so njegov arhiv prenesli najprej v društvene prostore, kjer so ga uredili in kasneje predali Pokrajinskemu arhivu v Novi Gorici. Med njegovo zapuščino je bila tudi knjiga iz leta 1978, v kateri je zbral starejše zapise o velikem potresu, ki se je leta 1511 zgodil na našem območju. Za ponatis sta knjigo uredila Miklavževa sošolca in prijatelja Alojzij Pavel Florjančič in Ladislav Placer, založilo pa jo je naše društvo.

Ideja za ustanovitev našega društva pa se je porodila štirim prijateljem med vožnjo na sejem Veronafil v Verono spomladi 1993; to so bili Kristjan Maver in Igor Maurič iz Nove Gorice ter Izidor Vidic – Zoro in Franc Feigl iz Ajdovščine.

Prvo mednarodno srečanje v Hotelu Planika 11. decembra 1993

Želeli so ustanoviti društvo, ki bo povezovalo filateliste, numizmatike in zbiratelje različnih predmetov. Prvo filatelistično društvo je bilo v Ajdovščini

ustanovljeno že v letu 1955, a je leta 1977 prenehalo z delovanjem. Njihovo idejo pa so poleg ajdovskih filatelistov podprli tudi numizmatiki, ki so bili prej združeni v Numizmatičnem društvu Nova Gorica, ki je tudi prenehalo delovati.

*Društveni avtobusni obisk sejma v Veroni
24. aprila 1999*

Novo društvo filatelistov in numizmatikov je bilo tako ustanovljeno 16. januarja 1994 na ustanovnem občnem zboru v Hotelu Planika v Ajdovščini. Sedež društva je bil že od začetka v Ajdovščini, za predsednika pa so izvolili Kristjana Maverja. On je tudi predlagal za logotip društva štiriperesno deteljico, kot simbol sreče in štirih članov iniciativnega odbora.

Ustanovni zbor društva 16. januarja 1994

Ko se je društvo 11. junija 1994 priključilo Filatelistični zvezi Slovenije, je štelo 24 članov, od tega 15 filatelistov. V društvu so začeli pripravljati različne filatelistične izdaje ob raznolikih dogodkih, saj so bile le te takrat pomemben vir prihodkov vsakega filatelističnega društva. Že od samega začetka so člani društva pripravljali tudi različne numizmatične in filatelistične razstave ter organizirali mednarodna srečanja v takratnem Hotelu Planika v Ajdovščini, ki so bila zelo priljubljena in množično obiskana. Sem so prihajali ponudniki iz sosednje Furlanije in Italije, celotne Slovenije, Hrvaške ter Srbije. Članstvo je z leti naraščalo in v letu 2001 je bilo v društvu včlanjenih že 65 članov. Prvi skupinski obisk sejma Veronafil v Veroni je društvo organiziralo 9. maja 1998 in s tem nadaljujemo še danes.

Praznovanje 30-letnice društva

Z organizacijo pomladnih in jesenskih mednarodnih srečanj v Ajdovščini smo vztrajali do leta 2018, kasneje pa smo jih opustili zaradi pomanjkanja zanimanja. Društvo je leta 2008 v Ajdovščini prevzelo tudi organizacijo mesečnih Boljših tržnic, ki so se odvijale do začetka epidemije koronavirusa, a po epidemiji zaradi obnovitvenih gradbenih del v centru Ajdovščine niso več zaživele. Naša želja pa je, da bi jih zopet lahko organizirali. V začetku so se člani našega društva mesečno srečevali v Hotelu Planika in v Restavraciji Primorje.

Ob praznovanju 30-letnice društva

V letu 2004 pa je društvo dobilo svoje prve prostore na Gregorčičevi ulici 20 v Ajdovščini, ki sta jih prej uporabljali občinska uprava in Ministrstvo za obrambo. Člani društva smo morali prostore sicer najprej temeljito očistiti, obnoviti in prepleskati, ker so bili v precej slabem stanju, a od takrat se v društvu lahko srečujemo tedensko. V društvenih

Pestrost razstave je pritegnila obiskovalce

V letu 2019 smo se morali preseliti na Štrancarjevo ulico 8 v Ajdovščini in takrat se je zgodba z urejanjem novega društvenega prostora ponovila. Navkljub vsemu pa se člani še vedno trudimo, da ohranjamo redne društvene dejavnosti, pripravljamo raznolike filatelistične izdaje in promocijske ter večje društvene razstave, se srečujemo in sodelujemo s člani sosednjih društev, organiziramo družabna srečanja in avtobusni prevoz na sejem v Verono ter sodelujemo na različnih razstavah.

Ob odprtju razstave

Prisotni so si z zanimanjem ogledali razstavo ob 30-letnici društva

Razstavljalci smo se res potrudili

ines.roposa@gmail.com

Jože Keber

Poštni urad 96930 Napapiiri, Laponska, Finska

Znano je, da filatelisti radi obiskujemo pošte. Obisk pošte na severu Evrope v božičnem času pa je lahko pravo doživetje.

Zima prinaša poseben čar in priložnost za nepozaben izlet v čarobni Rovaniemi, pravljичno potovanje pa se začne z direktnim letom iz Ljubljane, ki omogoča udobno in hitro potovanje do severa Finske.

Lokacija poštnega urada Napapiiri na severu Evrope pri mestu Rovaniemi na Finskem

Vsekakor največja atrakcija te vasi je obisk Božička, ki mu lahko prišepneš svoje želje, se z njim slikaš in ga pocukaš za brado.

Fotografiranje z Božičkom

Na Finskem, točneje na Laponskem, se kakšnih 8 kilometrov severno iz mesta Rovaniemi nahaja Božičkova vas, uradno domovanje Božička. Božičkova vas se imenuje NAPAPIIRI, skozi jo pa poteka severni tečajnik ali polarni krog.

V osrčju vasice deluje tudi Božičkova pošta, kjer se zbirajo pisma otrok (in tudi odraslih) s celega sveta. Zadnja leta prispe teh pisem v predbožičnem času preko 700 000.

V Božičkovi vasi

Del prispelih pisem iz leta 2002

Na pošti je možno kupiti različne voščilnice, znamke, pisma in darilca. S pošte lahko pošlješ Božičkova pisma z osebno noto in pakete. Na pošti uradujejo Božičkovi poštni pomočniki, ki neumorno žigosajo poštna pošiljka s posebnim, priložnostnim poštnim žigom. V času obiska pošte so na pošti delali trije Božičkovi pomočniki.

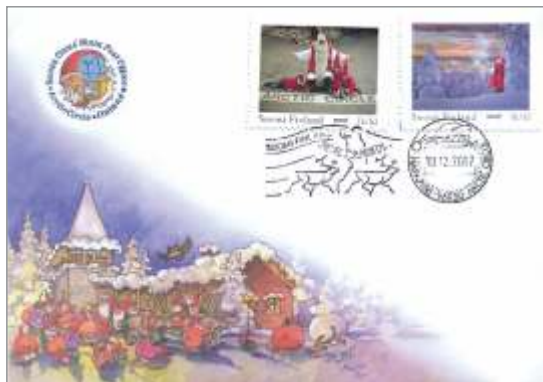
Eden od Božičkovih pomočnikov pri žigovanju poštnih pošiljk.

Aparat za žigovanje Božičkovih pošiljk

V priložnostnem poštnem žigu je poleg jelenčkov in napisa države Finske, zapisana zemljepisna širina poštnega urada ($66^{\circ}33'7''$), nad zapisom datuma pa vas ogleduje Božiček. Pošta deluje od leta 1950 dalje. Pošta je prostorna in dobro opremljena ter resnično daje vtis kot

Božičkov poštni urad. Dovolj je različnih miz in polic, kjer lahko v miru napišeš pisma in kartice ter sporočiš vtise o obisku Božička domačim v domovino in po svetu.

Božičkova pošiljka leta 2017

Poština za navadno pismo po Evropi je v letu mojega prvega obiska pošte znašala 1,5 €, v letu 2024 pa že 2,75 €. Pošta je dobro opremljena z vsemi božičnimi finskimi znamkami, še posebej pa s finskimi osebnimi znamkami z motivom Božička iz Rovaniemija. Po napornem pisanju voščil se lahko spočiješ ob Božičkovem kaminu in smrečici. Pod smrečico Božiček že pripravlja darila, ki jih mora raznositi po svetu. Obisk Božičkove pošte – Joulupukin Pääposti – je vsekakor vreden ogleda.

Božičkova pošiljka leta 2024

Vili Gombač

Stare in nove izdaje na področju filatelije v PND Ilirska Bistrica

Tudi po odhodu našega člana Vojka Čeligoja nadaljujemo z delom na področju filatelije. Vojko je bil skozi vsa leta eden vodilnih izdajateljev poštних žigov v Sloveniji. Z društvom PND je obeležil številne dogodke in pomembne jubileje naše občine iz preteklosti in aktualne sedanjosti.

Razglednice, poštni žigi, dopisnice in osebne znamke, so z njegovim udeleževanjem v filateliji romali na naslove po širni Sloveniji in tujini, ter ponesli pozdrave iz naše Ilirske Bistrice. Rad se je pošalil, da je v osemdesetih letih bila naša Ilirska Bistrica razen glavnih mest tedanje Jugoslavije, ena redkih majhnih mest na filatelističnem zemljevidu, ko je prejemal potrditve poštних žigov iz Beograda.

Z majhnimi koraki v društvu smo na področju filatelije uspeli nadaljevati izdajateljsko delo po Vojkovih poteh. Pri vseh naših izdajah je sodeloval Matjaž Penko iz Grafične delavnice Bor iz Trnovega.

Nekaj zanimivih izdaj poštних žigov PND med leti 2000 in 2015, delo Vojka Čeligoja v svojih najbolj aktivnih letih.

Priložnostni poštni žigi iz leta 2000

Nekaj izbranih priložnostnih poštних žigov iz leta 2000

Priložnostna poštna žiga iz leta 2001

Društveni priložnostni poštni žigi med leti 2001 in 2015

Poštni žigi, znamke in razglednice od leta 2022 dalje

26. 8. 2022 – 750. obletnica Župnije ILIRSKA BISTRICA. Dve poštni razglednici avtorja Anžeta Skoka – dronski posnetek. Dve osebni znamki Tip A in B in žig – avtor logotipa Špela Čekada. Grafična obdelava: Grafika BOR Matjaž Penko s.p. Ilirska Bistrica.

28. januar 2023 – 50. obletnica Primorskega numizmatičnega društva Ilir. Bistrica. Poštna dopisnica in kuverta. Poštni žig 6250 Ilirska Bistrica – avtor logotipa Grafika BOR, Matjaž Penko sp. ▶

15. september 2023 – 60. let Osnovne šole Dragotina Ketteja. Poštna razglednica 60 let OŠ Dragotina Ketteja – avtor Anže Skok. Poštni žig 6251 Trnovo – logotip OŠ Dragotin Kette, oblikovanje Matjaž Penko s.p. ▼

28. februar 2024 – 20 let Fotokluba SUŠEC Ilirska Bistrica. Poštna razglednica – Avtor Stojan Spetič in Anika Udovič. Poštni žig 6253 Knežak – avtor logotipa Grafika Bor, Matjaž Penko sp.

8. marec 2024 – 20 let Gimnazije Ilirska Bistrica. Poštna razglednica. Avtor Rok Samsa, Gimnazija Ilir. Bistrica. Poštni žig 6250 – avtor logotipa Rok Samsa. Grafična obdelava: Grafika BOR Matjaž Penko s.p. Ilir. Bistrica.

13. marec 2024 – 150 let od rojstva čebelarja ANTONA ŽNIDERŠIČA.

Poštna razglednica – avtor oblikovanja Romeo Volk. Poštni žig 6250 Ilir. Bistrica – avtor oblikovanja Romeo Volk. Osebna znamka – oblikovanje Bogdan Rolih – Matjaž Penko. Grafična obdelava: Grafika BOR, Matjaž Penko s.p. Ilirska Bistrica.

1. maj 2024 – 30 let kočje na Kozleku.

Dve razglednici – avtorja Matej Volk in Bojan Šestan. Poštni žig 6250 IL. BISTRICA. Avtor oblikovanja Grafika BOR, Matjaž Penko sp.

30. avgust 2024 – 30 let Gorsko hitrostne dirke Ilirska Bistrica – Šembije.

Poštna razglednica – avtor oblikovanja Matjaž Penko Grafika BOR. Poštni žig 6251 Ilirska Bistrica-Trnovo – avtor Matjaž Penko, Andrej Vrh. Osebna znamka – oblikovanje Grafika Bor, Matjaž Penko sp. Il.Bistrica. Foto razglednica, znamka – Foto Uroš Modlic Ljubljana.

Izdajo vsakega poštnega žiga smo v prostorih pošte pospremili s priložnostno filatelistično razstavo – priložnostnih poštinih žigov, razglednic in osebnih poštinih znamk ter izdaj društva PND Ilirska Bistrica.

Razstava 28. 2. 2024 Pošta Knežak, Vili Gombac. Razstava 8. 3. 2024 Pošta Ilirska Bistrica, Pepi Krašna in Jože Božič. Razstava 13. 3. 2024 Pošta Ilirska Bistrica, Pepi Krašna, Mirko Ristovič in Tijob Grgič.

vili.gombac@gmail.com

Veni Ferant

Filatelija in domoznanstvo v Žalcu

Že nekaj časa raziskujem poštno zgodovino Žalca. Med zbranim gradivom je tudi nekaj takih kosov, iz katerih se da najti kak uporaben podatek o osebah, ki so si nekoč dopisovale in so povezane z mojim krajem.

Člani FD Žalec pripravimo vsako leto vsaj eno zanimivo razstavo in predavanje, povezano z našim krajem. Že vrsto let odlično sodelujemo z Medobčinsko splošno knjižnico Žalec in njenim domoznanskim oddelkom. Letos sem v nadaljevanju ciklusa pod naslovom „Po sledeh zaprašenih žalskih pisem“ v začetku oktobra predstavil nekaj novih podatkov o osebah, ki so živele v Žalcu in tu pustile svoj pečat.

V izbor za predstavitev pridejo v poštev osebe, ki so ali prejele ali pa poslale poštno pošiljko in je na njej odtisnjen poštni žig Žalca. Seveda pa mora biti takšen kos gradiva v moji lasti. Pred leti sem v prvem delu predstavil poleg nekaj znanih žalskih oseb tudi dr. Gregorja Čremošnika, zgodovinarja v Sarajevu in profesorja na univerzi v Skopju. Tudi metalurga Ladislava Šketo sem predstavil sokrajanom.

Letos pa sem se lotil predstavitve človeka, ki je zaslužen, da imamo v naši dolini hmelj, ki je dajal in še daje utrip našemu vsakdanu. Gre seveda za župnika Petra Hörnesa, ki je v naše kraje prišel po letu 1854, ko je knez Salm, doma ob Bodenskem jezeru, kupil двореc Novo Celje. Tja je poslal svojega župnika, ki je tudi doma svetoval knezu pri pomembnih gospodarskih odločitvah. Ko je župnik Hörnes proučil pogoje v naši dolini, je med drugim svetoval, da bi nasadili hmelj.

Vabilo na domoznanski večer v Žalcu

Avtor in njegov izdelek. Foto Nataša Ferant.

Pet letošnjih plakatov znanih Žalčanov. Plakati ostanejo v lasti Domoznanskega oddelka Knjižnice.

Vzrok za to predstavitev je doslej najstarejše pismo s poštnim žigom Žalca iz leta 1865, ko je Žalec štiri mesece pred tem dobil svoj poštni urad. Pismo je bilo namenjeno Petru Hörnesu v двореc Novo Celje pri Žalcu, ker pa je naslovnik že odpotoval domov ob Bodensko jezero, so pismo v Žalcu preposlali na njegov naslov.

Na podlagi najdenih pisnih podatkov o Petru Hörnesu sem lahko določil vse kraje, kjer je služboval od takrat, ko se je odločil za poklic župnika pa vse do njegove smrti. Vsekakor sem na enem mestu zbral in predstavil človeka, ki je v naši dolini nedvomno pustil svoj pečat.

Naslednjega sem predstavil slikarja Doreta Klemenčiča Maja. Dve pismi, eno

iz 1953 in drugo iz leta 1955, sta bili povod za njegovo predstavitev. Sicer pa na spletu lahko najdete o njem dovolj podatkov.

O župniku Antonu Veterniku, ki sem ga prav tako predstavil v okviru tega domoznanskega večera, sem podrobneje pisal v članku v prejšnji in v nadaljevanju še v tej številki *Nove filatelije*.

Za konec pa sem predstavil še življenjsko zgodbo žalskega veterinarja Janeza Fischerja, ki je v naš kraj prišel službovat leta 1899. V zbirki imam eno njegovo dopisnico, ki jo je poslal leta 1901 iz Žalca v Jaromer. Leta 1931 pa se je prav tako z dopisnico v Leipzigu pozanimal za homeopatska zdravila za živali. Prihodnje leto pa bom spet predstavil kaj novega.

Med predavanjem v Žalcu. Foto Nataša Ferant.

veni.ferant@gmail.com

Veni Ferant

Predstavitve nove poštne znamke Veronike Deseniške

Predstavitve nove slovenske poštne znamke je tokrat potekala v eni od manjših slovenskih občin, ki šteje okoli 1750 prebivalcev.

V občini Tabor v Savinjski dolini je bila v petek, 31. januarja 2025, uspešno izpeljana predstavitve nove slovenske poštne znamke, posvečene Veroniki Deseniški ob 600. obletnici njene smrti.

Njena življenjska zgodba je bila navdih za pisatelje, pesnike, nenazadnje je bil o njeni zgodbi uspešno izveden mjuzikl, ki se je dogajal prav na dvorišču celjskega Starega gradu, ki je bil tesno povezan tudi z Veroniko. Na pretekli Evroviziji je Slovenijo zastopala pevka Raiven in predstavila prav zgodbo o Veroniki.

Zakaj predstavitve znamke ravno v Taboru? Veroniko Deseniško si lasti kar nekaj krajev. Od njenega rojstnega kraja v hrvaškem Desiniću, pa Celja, Tabora, Braslovč, Jurkloštra in še bi lahko našteali nekaj krajev.

Zgodba je večini dobro znana. Celjski grof Friderik II. se je proti volji njegovega očeta Hermana II. po sumljivi smrti prve žene skrivaj poročil s plemkinjo nižjega rodu, Veroniko. Oče je sina zaprl v stolp na celjskem Starem gradu, ki je danes znan kot Friderikov stolp, Veroniko pa je dal zapreti v grad Ojstrica nad Taborom v Savinjski dolini.

Na poštne znamke je dobro viden tudi zapis Veronikinega imena. Kot nam je pojasnil mag. Damir Žerič, gre za

izsek imena »Veronica« iz edine listine (ARS, I. 1426), ki jo hrani kakšna slovenska institucija, kjer se Veronika izrecno poimensko navaja.

Polna dvorana obiskovalcev je bila priča zanimivi predstavitvi nove poštne znamke. Foto: V. Ferant.

Levo sedi Marko Semprimožnik, župan Občine Tabor. Ob njem je predstavnica Pošte Slovenije d.d. Sabina Koser Šavora, pa Stane Rozman, direktor Pokrajinskega muzeja Celje. Peti v vrsti sedi Damir Žerič, kustos Pokrajinskega muzeja Celje in pobudnik za izdajo poštne znamke, šesta pa je Tina Pregelj Skrt, oblikovalka poštne znamke o Veroniki Deseniški. Foto: Darko Naraglav.

Za zanimiv kulturni program so poskrbeli učenci tamkajšnje osnovne šole. Foto: Darko Naraglav.

Veronika je bila obtožena čarovništva, a jo je dober zagovornik rešil. Ni pa mogla uiti Hermanovi roki. Njegovi vojaki so nesrečno Veroniko utopili v kadi na gradu Ojstrica nad Taborom.

Šolarji osnovne šole Vransko-Tabor so poskrbeli za všečen kulturni program.

Višek predstavitve nove poštne znamke pa je bil trenutek, ko je mladenka s konjem dostavila novo znamko Marku Semprimožniku, županu Občine Tabor. Žal pa v predstavitvev znamke ni bilo vključeno nobeno filatelistično društvo.

Predaja poštne znamke. Foto: Darko Naraglav.

veni.ferant@gmail.com

Veni Ferant

Ponovno živahno v Celju

Stavba II. OŠ v Celju je 29. novembra 2024 praznovala okrogli jubilej. V mozaik praznovanja se je vključil tudi Filatelistični in numizmatični klub Celje, ki je pripravil tudi filatelistično razstavo in predstavitev filatelističnega krožka obiskovalcem.

S skupnimi močmi smo postavili razstavo.

Foto: V. Ferant

Tudi tokrat se je izkazalo zelo dobro sodelovanje med dvema sosednjima društvoma iz Celja in Žalca. Družno smo postavili filatelistično razstavo o slovenski književnosti, ki jo je prispeval avtor Tone Petek. V sodelovanju s slavlencem – II. OŠ Celje – smo pripravili tudi osebno znamko, priložnostni poštni žig in maksikarto. Za prikaz delovanja šolskega filatelističnega krožka pa je avtor tega članka pripravil še filatelistični plakat, povezan s to šolo.

Maksikarta in plakat s filatelistično zgodbo.

Foto: V. Ferant.

Pred prihodom obiskovalcev prireditve smo v učilnici pripravili filatelistično delavnico.

Foto: Matevž Žugelj.

Učenci šolskega filatelističnega krožka so pripravili zanimivo filatelistično delavnico in njihov trud je bil poplačan s številnim obiskom. Marsikdo od starejših se je ob tem spomnil svoje mladosti in zbiranja znamk, ki je bilo takrat zanimivo za večino mladih nadebudnežev.

Obiskovalci so lahko tudi napisali in odposlali razglednico. Foto: V. Ferant.

veni.ferant@gmail.com

Prenesi aplikacijo MojaPošta

Kjerkoli in kadarkoli
upravljaljaj s svojimi
paketi.

Prenos iz
App Store

NA VOLJO V
Google Play

Aplikacija MojaPošta omogoča:

- pregled in sledenje prejetih paketov,
- pošiljanje in preusmerjanje paketov,
- varno obveščanje prek potisnih sporočil.

Vljudno vas vabimo na 21. strokovni sejem

Marke + Münze '25

Tekmovalna razstava I. in II. ranga s poudarkom
na 175-letnici poštних znamk v Avstriji

Mednarodno trgovsko srečanje za znamke, filatelijo,
kovance in razglednice

23. – 25. maj 2025

8055 Seiersberg - Pirka, Schlarweg 7, Športna dvorana

Informacije: www.marke-muenze.at

Vstop prost, odpiralni časi:

Petek, 23. 5. in sobota, 24. 5. od 9. do 17. ure

Nedelja, 25. 5. od 9. do 13. ure

Pripravljalec: Organizacijski odbor Marke + Münze, Berliner Ring 46, 8047 Graz